

Ιαπωνικοί Κήποι

Ζώγκου Γεωργιάννα Α2

Κοσμά Ιφιγένεια Α2

Λάζαρη Ειρήνη Α2

Ρίζου Ελισάβετ Α3

Τσιλιβαράκος Κυριάκος Α4

Περιεχόμενα

- Εισαγωγή
- Περίοδοι Ιαπωνικών κήπων
- Είδη κήπων
- Χαρακτηριστικά κήπων
- Επίλογος
- Πηγες

Εισαγωγή

Ένα από τα μεγαλύτερα αρχιτεκτονικά επιτεύγματα της Ιαπωνικής παράδοσης είναι οι Ιαπωνικοί κήποι. Με το πέρασμα των χρόνων εξελίχθηκαν σε μορφή τέχνης και συνδέθηκαν τόσο με τη θρησκεία όσο και με την καθημερινότητα των ανθρώπων.

Ο σχεδιασμός των κήπων είναι για τους Ιάπωνες μορφή τέχνης που εξελίσσεται εδώ και 1000 χρόνια και βασίζεται στη φιλοσοφία και τέχνη του Zen.

Βασικές αξίες & χαρακτηριστικά των γιαπωνέζικων κήπων έχουν κατά ένα μεγάλο ποσοστό διαμορφωθεί από την Κινέζικη κουλτούρα και παράδοση.

Οι ιαπωνικοί κήποι διαχωρίζονται ανάλογα με την περίοδο κατασκευής τους σε:

- Κήπους Αρχαίας Ιαπωνίας (πριν από το 794)
- Κήπους Περιόδου 794-1185 (Heian)
- Κήπους Περιόδων 1192-1573 (Kamakura και Muromachi)
- Κήπους Περιόδων 1573-1603 (Azuchi-Momoyama)
- Κήπους Περιόδου Edo (1603-1867)
- Μοντέρνους κήπους

Αρχαία Ιαπωνία

- Είναι ένας από τους παλαιότερους αρχιτεκτονικούς ρυθμούς ιαπωνικού κήπου, που είχαν ως τοποθεσία ιερά εδάφη και όπου τα βότσαλα συμβόλιζαν τους ανθρώπους. Το είδος αυτό διατηρείται μέχρι σήμερα κατά βάση σε αρχαίους ναούς Shinto όπου τα κτήρια περιβάλλονται από μεγάλες ποσότητες άτακτα τοποθετημένων βότσαλων.

Περίοδος Heian

Οι κήποι της περιόδου αυτής χρησιμοποιούνταν για τεράστιες δεξιώσεις, βαρκάδες και ψάρεμα. Μπορεί κανένας από τους αυθεντικούς Shinden (είδος κήπου) να μη διασώζεται μέχρι σήμερα, όμως οι περισσότερες από τις μεγάλες λίμνες τους έχουν ενταχθεί σε μετέπειτα κατασκευασμένους κήπους.

Περίοδος 1192-1573

Ο σχεδιασμός των κήπων γινόταν έτσι ώστε να συμπεριλαμβάνει βουδιστικούς ναούς και να βοηθάει τους μοναχούς να διαλογίζονται. Παρά τη λιτότητα και τη μινιμαλιστική τάση τους, οι λίμνες, τα νησάκια και οι γέφυρες έκαναν και εδώ την εμφάνιση τους. Πολλοί από τους κήπους αυτού του ρυθμού συντηρούνται μέχρι τις μέρες μας με φωτεινά παραδείγματα τους βασικότερους Zen ναούς.

Περίοδος 1573-1603

Οι κήποι τσαγιού είχαν κάνει την εμφάνιση τους πολλά χρόνια πριν για να φιλοξενούν τις εορτές τσαγιού, όμως η κατασκευή τους άγγιξε νέα επίπεδα κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου.

Χαρακτηρίζονται από την απλότητα και τη χρηστικότητα τους. Ένα πέτρινο μονοπάτι οδηγεί από την είσοδο στο σπίτι. Στις μέρες μας οι κήποι αυτοί αποτελούν κομμάτι μεγαλύτερων κήπων.

Περίοδος Edo

- Την περίοδο αυτή κυριαρχούσαν τεράστιοι κήποι για μεγάλους περιπάτους με λίμνες, νησάκια και τεχνητούς λόφους. Πολλοί από τους κήπους της εποχής είχαν μέσα τους και έναν κήπο τσαγιού.
- Λόγω του μεγέθους τους, συνήθως περιείχαν ελάχιστα διακοσμητικά στοιχεία και δεν προβλεπόταν η είσοδος σε αυτούς.

Είδη κήπων

Οι Ιαπωνικοί κήποι χωρίζονται σε:

- κήπους ζεν και
- κήποι περιπάτων
- Κήποι προαυλίων.
- κήπους τσαγιού.

Κήποι Ζεν ή «κήποι του κενού»,

- Δεν αποτελούν κήπους με την παραδοσιακή έννοια της λέξης, αλλά είναι πανέμορφα έργα τέχνης.
- Συνήθως ένας κήπος Ζεν δεν έχει τίποτε άλλο παρά λίγες πέτρες μέσα σε άμμο.
- Υπάρχουν διάφορα στοιχεία που απαρτίζουν τους Ιαπωνικούς κήπους όπως λίμνες, βότσαλα, άμμος, ρυάκια, καταρράκτες, γέφυρες πέτρινα φανάρια και σκαλοπάτια, ξύλινα κιόσκια.

Κήποι περιπάτων

- Αποτελούν κληρονομιά της αρχαίας κινεζικής αυτοκρατορικής παράδοσης πάρκων.
- Τα αυτοκρατορικά πάρκα κυνηγιού είναι γεμάτα με τεχνητά βουνά και λοφάκια, νησιά και μικρές λίμνες.

Κήποι προαυλίων

- Σημαντικό στοιχείο τους είναι το μικρό μέγεθός του
- Ο έξυπνος τρόπος εκμετάλλευσης του χώρου είναι μοναδικός αφού σημεία αφήνονται επίτηδες κενά έτσι ώστε να δημιουργήσουν το αίσθημα ηρεμίας και ύπαρξης αρκετού χώρου.

Κήποι Τσαγιού

- Ο παραδοσιακός κήπος τσαγιού είναι στην πραγματικότητα 2 κήποι ενωμένοι σε έναν.
- Υπάρχει ο μικρός εξωτερικό κήπος όπου οι επισκέπτες περιμένουν σε ένα 'χώρο αναμονής', και ο εσωτερικός κήπος που περιέχει το σπίτι τσαγιού.
- Οι κήποι τσαγιού δεν είναι μεγαλύτεροι από ένα κανονικό σπίτι μαζί με την αυλή του.

Συμβολισμοί της Φύσης

Στους Ιαπωνικούς Κήπους

Οι Ιαπωνικοί κήποι περιέχουν:

- Νερό (Σιντριβάνια , Μικρές Λίμνες και Ρυάκια)
 - Άμμο και Πέτρες
 - Γέφυρες
 - Φράχτες και Πύλες
 - Φανάρια
 - Ψάρια
- και φυσικά
- Δέντρα και Λουλούδια

- Το νερό από την πλευρά του κάνει αισθητή την παρουσία του σε όλες του τις μορφές -λίμνες, ρυάκια, σιντριβάνια- άλλες φορές έντονα, άλλες πάλι πιο διακριτικά μέσα από ένα γεφυράκι χαμένο στην οργιώδη βλάστηση ή μέσα από το θρόισμα των φύλλων

- Το νερό και η πέτρα συμβολίζουν το ying και το yang, τα δύο αντίθετα που συμπληρώνουν το ένα το άλλο.
- Πιστεύεται ότι το νερό φέρνει καλή τύχη

Άμμος και Πέτρες

- Ένας Κάθετος βράχος μπορεί να συμβολίζει το βουνό στο οποίο, σύμφωνα με την παράδοση, κατοικούσαν οι 8 Αθάνατοι.
- Οι βράχοι φυτεύονται βαθειά στη γη ως ένδειξη σταθερότητας και μονιμότητας.

- Οι βράχοι είναι διατεταγμένοι σε προσεκτικές συνθέσεις των δύο, τριών, πέντε ή επτά.
- Ένας ψηλός βράχος συνήθως αντιπροσωπεύει τον ουρανό
- Ένας χαμηλότερος βράχος είναι η γη.
- Ένας μεσαίου μεγέθους βράχος είναι η ανθρωπότητα, η γέφυρα μεταξύ ουρανού και γης.

- Στην αρχαία Ιαπωνία, η άμμος και τα χαλίκια χρησιμοποιήθηκαν γύρω από βουδιστικούς ναούς και αργότερα σε κήπους Ζεν.
- Η λευκή άμμος εκπροσωπεί την καθαρότητα, ενώ συναντάται και σε άλλα χρώματα όπως γκρι, καφέ ή μπλε-μαύρο.
- Η άμμος συμβολίζει ένα ποτάμι που κινείται.

Γέφυρες

- Οι γέφυρες εμφανίστηκαν για πρώτη φορά στους ιαπωνικούς κήπους κατά την περίοδο Heian
- Η γέφυρα συμβολίζει το δρόμο για τον παράδεισο και την αθανασία
- Κατά τη διάρκεια της περιόδου Έντο κατασκευάστηκαν πολλά τεχνητά ρυάκια και μονοπάτια.

- Γέφυρες κατασκευάζονται από πέτρα, από ξύλο ή από κορμούς με χώμα στην κορυφή και καλύπτονται με βρύα. Το πιο σύνηθες είδος γέφυρας είναι τοξωτές.

- Μερικές φορές, αν είναι μέρος του ναού, είναι βαμμένες κόκκινες, κατά την κινεζική παράδοση, αλλά ως επί το πλείστον είναι άβαφες

Δέντρα και φυτά

- Σε έναν ιαπωνικό κήπο τίποτα δεν είναι φυσικό ή αφημένο στην τύχη. Κάθε φυτό έχει επιλεγεί σύμφωνα με τις αισθητικές αρχές, είτε για να κρύψει ανεπιθύμητα αξιοθέατα, είτε για να χρησιμεύσει ως σκηνικό για ορισμένα χαρακτηριστικά κήπου, είτε για να δημιουργήσει ένα γραφικό σκηνικό.

- Τα δέντρα έχουν επιλεγεί προσεκτικά έτσι ώστε να παραπέμπουν στα χρώματα του φθινοπώρου τους.
- Τα βρύα χρησιμοποιούνται συχνά για να δείξουν ότι ο κήπος είναι αρχαίος.
- Τα λουλούδια είναι επιλεγμένα με βάση την εποχή της ανθοφορίας τους.
- Μερικά φυτά που έχουν επιλεγεί για το θρησκευτικό συμβολισμό.

- Η τεχνική της κοπής θάμνων σε μπάλες ή στρογγυλά σχήματα κάνει τους θάμνους να μοιάζουν με κύματα. Προσπαθούσαν να κάνουν τα δέντρα να μοιάζουν με γεωμετρικά στερεά αντικείμενα, ενώ παράλληλα προσπαθούσαν να κάνουν τους θάμνους να φαίνονται σαν να ήταν σχεδόν υγροί. (16^{ος} αιώνας)

- Τα πιο κοινά δέντρα και φυτά που βρέθηκαν στους ιαπωνικούς κήπους είναι η αζαλέα, η καμέλια, η δρυς, το ιαπωνικό βερίκοκο, η κερασιά, η ιτιά, το ιαπωνικό κυπαρίσσι, το πεύκο και το μπαμπού.

Επίλογος

- Ο σχεδιασμός κήπων θεωρείται, στην κυριολεξία, μία μορφή τέχνης στην Ιαπωνία που εξελίσσεται για πάνω από 1000 χρόνια και «αντιγράφεται» σε ολόκληρο τον πλανήτη. Έχει επηρεάσει γειτονικές της χώρες όπως την Κίνα και την Κορέα καθώς στάθηκε πηγή έμπνευσης μέχρι και για την Αμερική.
- Η θρησκεία, δηλαδή ο Βουδισμός είχε τεράστια επιρροή στους συγκεκριμένους κήπους. Σύμφωνα με την γιαπωνέζικη κουλτούρα τα πάντα στην φύση είναι ιερά: τα δέντρα, τα φυτά ακόμα και οι πέτρες.

Πηγές

- <http://www.jenny.gr/japan-garden/>
- <http://mirantaslittlegarden.blogspot.gr/2012/08/japanese-gardens.html>
- <http://www.inewsgr.com/131/mageftikoi-iaponikoi-kipoi.htm>
- <http://library.bonsaiforum.gr/bonsaiart/relatedarts/japanesegardens.html>
- Βιβλίο Japanese Gardens από το συγγραφέα Gunter Nitschke και τις εκδόσεις Taschen
- <http://www.otyposnews.gr/archives/11818>
- <http://mirantaslittlegarden.blogspot.gr/2012/08/japanese-gardens.html>
- <http://www.youtube.com/watch?v=CZANVg9T2NQ>
- <http://www.youtube.com/watch?v=IS9n6wU43v0>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Japanese_garden

ΤΕΛΟΣ

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας